

Nr 242.

Av herr Håstad m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag under fjärde huvudtiteln till personalvårdsverksamhet.

Sedan i statsverkspropositionen framlagts förslag om materielanskaffning m. m. till krigsmakten, som innebär en betydande ökning av försvarskostnaderna, synas även åtgärder, som syfta till en viss förbättring av försvarets personalvård, böra genomföras.

Det finns väsentliga grenar av personalvården, som i hög grad äro i behov av ökade resurser. Anledningen till att Kungl. Maj:t icke föreslagit uppräknning av anslaget till personalvårdsverksamhet torde bl. a. bero på den reservationsbehållning, som fanns vid utgången av budgetåret 1950/51. Denna behållning beror dock i sin tur delvis på att all utbildningsverksamhet under det året på grund av vissa andra brådskande aktuella arbetsuppgifter och arbetskraftsbrist i den centrala ledningen måste framflyttas till innevarande budgetår.

Försvarsstabschefen har äskat att anslagen för utbildning av personalvårds-officerare och assistenter och inköp av facklitteratur m. m. för den sociala verksamheten något ökas. Det har även tillstyrkts av försvarets upplysnings- och personalvårdsnämnd och försvarets civilförvaltning. I sitt betänkande om försvarets personaltjänst (SOU 1951:2) har försvarets personalbehandlingsutredning beräknat motsvarande utbildningskostnader till 30 000 kronor, vilket icke mötte någon erinran under remissbehandlingen. Utan tvekan är även utbildnings- och informationsverksamhet av denna karaktär mycket betydelsefull. Det är därför skäligt att anslagsposterna för utbildning (f. n. 12 000 kronor) och för handböcker, facklitteratur m. m. (f. n. 3 000 kronor) med hänsyn till ökade kostnader för resor, traktamenten, föreläsararvoden, prenumeration och bokinköp — kostnader som ökat än mer sedan äskandena ingåvos — uppräknas med sammanlagt 6 000 kronor.

I två år har försvarsstabschefen med tillstyrkan av försvarets upplysnings- och personalvårdsnämnd och försvarets civilförvaltning hemställt att medel, som första gången redan under budgetåret 1949/50 beviljades för elevbibliotek vid vissa av krigsmaktens skolor, skola uppföras under särskild anslagspost. Detta har icke upptagits i proposition. I stället har Kungl. Maj:t under dessa år anvisat medel för verksamheten från den anslagspost, som står till Kungl. Maj:ts förfogande. Dessa medel, som till större delen ursprungligen tillkommit efter motioner i riksdagen, torde emellertid vara avsedda för andra ändamål. Kostnaderna för förbandsbiblioteken bestridas av medel, redovisade under åttonde huvudtiteln. Detta har däremot icke ansetts möjligt i fråga

om elevbiblioteken. För att säkerställa dessa biblioteks fortsatta verksamhet, som Kungl. Maj:t tidigare i princip godkänt, är det högeligen önskligt att erforderliga medel, beräknade till 16 400 kronor, tillföras anslaget till personalvårdsverksamhet.

Chefen för försvarsstaben har även begärt 10 000 kronor för att anordna kurs för förbandsbibliotekariér. Under de två senaste åren har någon sådan utbildning på grund av brist på medel icke kunnat komma till stånd. Då förbandsbiblioteken, som under senaste budgetåret hade en sammanlagd utlåning på över 500 000 band, skötas av icke yrkesutbildad personal, bland vilken på grund av kommenderingar och förflyttningar en stark omsättning äger rum, torde det för bibehållandet av en önskvärd kvalitet i arbetet vara ofrånkomligt att bibliotekarierna bibringas viss kortare utbildning, varför vi föreslå att de begärda 10 000 kronorna måtte anvisas.

År 1948 ombildades försvarsväsendets personalvårdsnämnd till försvarets upplysnings- och personalvårdsnämnd, varvid antalet ledamöter väsentligt ökades och arbetsuppgifterna blevo betydligt flera. Däremot blevo de medel, 10 000 kronor, som voro anvisade för nämndens verksamhet, oförändrade. Hittills har verksamheten kunnat fortgå, tack vare äldre reservationsbehållning. Nu är en uppräknig av beloppet med minst 4 000 kronor erforderlig även på grund av ökade rese- och expenskostnader m. m.

Anslaget »Personalvårdsverksamhet» föreslås sålunda för dessa angivna ändamål höjt med 36 400 kronor.

I sina äskanden för budgetåret 1952/53 har chefen för försvarsstaben framhållit att om personalbehovet för personalvårdstjänsten nöjaktigt skulle tillgodoses i den centrala ledningen erfordrades, att personalvårdsavdelningen enligt gjorda erfarenheter förstärktes med en kapten, två konsulenter i 27:e lönegraden och en assistent i 22:a lönegraden. F. n. arbetar en särskild kommitté, försvarets personalbehandlingsutredning, på frågor som sammanhånga med den framtida centrala organisationen. Emellertid har kommittén i ett avgivet betänkande (SOU 1951: 2) angivit vissa allmänna riktlinjer för arbetskraftsbehovet inom en central organisation. De myndigheter och organisationer — bl. a. försvarets upplysnings- och personalvårdsnämnd och de politiska ungdomsförbunden —, som yttrat sig över betänkandet, ha alla ansett att en viss förstärkning är erforderlig.

Utökningen av framför allt de sociala, ekonomiska och juridiska arbetsuppgifterna liksom behovet av åtskilliga krigsplanläggningsåtgärder m. m. har medfört en mycket hård press på försvarsstabens personalvårdsavdelning. Inom avdelningen finnas tre ordinarie och två extra ordinarie tjänstemän jämte kontorspersonal. Till följd av det svåra arbetsläget ha vissa åtgärder måst vidtagas för att nödtorftigt täcka behovet. De äro dock av mycket provisorisk natur och med hänsyn till arbetsuppgifternas karaktär föga tillfredsställande. Sålunda har avdelningen tillförts en reservofficer, som är avlönad av medel från vakant lön vid kustartilleriet, för bostadsfrågor m. m., en tillfällig assistent för uppgifter i samband med repetitionsövningar m. m., vilken

är avlönad av medel som f. n. beräknas räcka till den 1 april, och en kapten, intendentsaspirant, som för ett par månader ställts till förfogande för att handha vissa ekonomiska frågor. Dessutom erhöll man under förra året någon förstärkning genom att värnpliktiga, krigsplacerade i personalvårdstjänst, under sin repetitionsövning utbildades inom försvarsstaben och därvid även kunde taga hand om enstaka arbetsuppgifter.

Denna brist på mer stationär personal, ersatt av för statsverket lika dyrbar men orutinerad och tillfällig, har tillsammans med lokalbrist m. m. åstadkommit, att det effektiva arbetet blir långt mindre än vad som är erforderligt.

Som framgår av ovanstående redogörelse är det påkallat, att åtgärder snarast vidtagas för att behovet av arbetskraft inom försvarsstabens personalvårdsavdelning blir tillgodosett.

Under hänvisning till vad sålunda anförts hemställas,

dels att riksdagen måtte under anslaget »Personalvårdsverksamhet» under fjärde huvudtiteln anvisa ytterligare 36 400 kronor för ovan angivna ändamål och

dels att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att snarast möjligt förslag måtte föreläggas riksdagen om åtgärder i avsikt att tillgodose behovet av arbetskraft för den centrala ledningen av försvarets personalvårdsverksamhet.

Stockholm den 25 januari 1952.

Elis Håstad.

Elsa Johansson.

Jvar Jansson.

Per Svensson
i Stenkyrka.
